10839 ـ ارکان ایمان و شعبه‌های ایمان

سوال

چگونه میان این حدیث که ایمان یعنی «ایمان به الله و ملائکهٔ او و کتابهایش و آخرت و تقدیر خیر و شر» و این سخن پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ که «ایمان هفتاد و چند شعبه است...» جمع ببندیم؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

ایمان که همان عقیده است، شش اصل دارد که در حدیث جبرئیل ـ علیه السلام ـ آمده است. هنگامی که او از پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ دربارهٔ ایمان پرسید، فرمود: «ایمان آن است که به الله و ملائکهٔ او و کتابهایش و پیامبرانش و آخرت ایمان داشته باشی و به قدر ـ خیر و شرش ـ ایمان بیاوری» متفق علیه.

اما آن ایمان که اعمال را شامل می‌شود و انواع و اجناس آن، هفتاد و چند شعبه است. برای همین الله تعالی در این آیه، نماز را ایمان نامیده است: وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَءُوفٌ رَحِيمٌ [بقره: ۱۴۳] (الله هرگز ایمان شما را ضایع نمی‌گردانَد. به راستی که الله نسبت به مردم، دلسوز و مهربان است). مفسران می‌گویند: ایمان شما یعنی نمازتان به سوی بیت المقدس. زیرا صحابه پیش از آنکه به رو کردن به سوی کعبه امر شوند، به سوی مسجد الاقصی نماز می‌خواندند.